THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

פאלקס-פארזאמלונג געדרוקט פון די פועלי ציון אין ווינניפעג היינט, 8.30 אוו. אין ציון זאל 165 סעלקירק עוועניו י. העסטרין וועט ריידן איבער דער באדייטונג פון מאקדאנאלדס בריוו וועגן דער ענגלישער ארץ ישראל פאליטיק

זון אויפגאנג — 7.35
זון אונטערגאנג — 5.50

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

אידישע וואכרט

THE ISRAELITE PRESS

וועטער: קלאר און מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 36. Winnipeg, Thur. Feb. 19, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג, ב׳ אדר, תרצ״א.

דזשאינט פירט באלד דורך קאמפיין פאר צוויי מיט א האלבן מיליאן דאל.

רעוויזיאניסטן אפעלירן צום אידישן פאלק אפצוהאלטן זיך פון דר. ווייצמאנס נוטהייסונג פון מאקדאנאלדס בריוו

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואכרט" פון "איטא")

לאנדאן פעב. 19 (איטא).— די ציר־ניסטן רעוויזיאניסטן באטראכטן פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו צו דר. ווייצמאן ווי אן אויסטייטשונג פונם וויסן פאפיר וואס איז אנטוישענד און וואס שטעלט אין געפאר די צוקונפט פונם ציוניזם.

אזוי ווערט געזאגט אין א דערקלערונג וואס איז נעכטן ארויסגעגעבן געוואָרן פון דער הינער רעוויזיאניסטישער הויפט קוואַרטיר. אין דער דערקלערונג ווערט גע־מאכט אז אפיל צום אידישן פאלק פון דער גאנצער וועלט צו מאכן עס קלאר, אז דר. ווייצמאן, וועלכער האט אנגענומען דעם וויסן פאפיר מיט די אויסטייטשונגען, פארטרעט ניט די אידישע געפילן אין דעם ענין.

די דערקלערונג זאגט וויייטער, אז דער וויייסער פאפיר מוז צוריקגעצויגן ווערן, און אז דר. ווייצמאנס נוטהייסונג פון דעם פרעמיערס בריוו אין בלויז שעדלאך פאר די וויייטערדיקע פארהאנדלונגען מיט דער רעגירונג.

נאנדי און לארד אויר־ווין זעצן פאר זייערע פארהאנדלונגען

נירדעלהי, אינדיע, פעב. 19.— לארד אויר־ווין, וויצע־קעניג פון אינדיע, און מא־האטמא גאנדי, דער אינדישער פירער, האָ־בען נעכטן ווידער געהאט א שמועס פאר דריי שעה צייט. די פראגעס וואס זיי האבן באריכט זיינען געווען פון אזא ערנסטן כא־ראקטער, אז זיי האבן ניט געוואלט געמען אויף זיך די אחריות פאר באשלוסן און זיינען זיך צעגאנגען צו באראטן זיך פריי־ער יעדערער מיט זיין צר.

לארד אויר־ווין האט נעקריבלט קיין לאָנ־דאָן, און גאנדי וועט זיך באראטן מיט די אינדישע פירער.

מען גלויבט, אז לארד אויר־ווין און גאנ־די וועלן זיך ווידער צוזאמען קומען פריי־טאג אדער שבת.

אלטער מאן פאלגט נאך זיין פרוי אין קבר

סאן פראנציסקא, קאל., פעב. 19. — הענרי לענינגאן 73 יאר אלט און זיין פרוי מערי דזשיין, אינ׳ם זעלבן על־טער, האבן געלעבט ווי א פריידלאכע פאר טויבן, זיינען זיי האבן חתונה געהאט. לעצטן שבת איז מערי דזשיין געשטארבן, איבערלאזנדיק איר מאן אין עלנדן.

נעכטן איז דער אלטער הענרי גע־קומען אין „אנדערטייקינג פארלאר" צום לעצטן מאל א קוק טאן אויף זיין באליב־טער פרוי. א לאנגע צייט איז דער זקן געשטאנען ביים אפענעם קאסטן, און ער האט שטיל געבלאזן און געשלונגען זיי־נע טרערן. מיט זיינע אלטע ביינערדיקע הענט האט ער געגלעט איר קאלטן שטע־טער, און פלוצלונג — טראף!

ווען דער „אנדערטייקער" אין אריינ־געלאפן אינם טויטן־שטיבל, האט ער גע־פונען דעם אלטן לינגנרין א טויטן אויפן דייל. ער איז געשטארבן פון א האַרץ־שלאג.

א צווייפאכע לויה ווערט איצט אראנ־זשירט פאר דאס אלטע פארליבטע פאר־רעל.

מזל־טוב

א זון געבארן צו מר. און מרס. א. מעריק, פון אינפיריאל, סאסק. מוטער און קינד אין סט. באניפייס האספיטאל, אין בעסטן צושטאנד.

פארט צו פארטרעטן קאנאדע אין ארגענטינע

ליידי פערלי, פרוי פון סער דזשארדזש פערלי, מיניסטער אן פארטפעל אין פרע־מיער בענעטט קאבינעט, וועלכע פארט מיט איר מאן קיין ארגענטינע, צו פאר־טרעטן דארטן קאנאדע ביי דער בריס־שער אינדוסטריעלער אויסשטעלונג אין בועגאס איירעס.

יונגע גנבים געפאקט ביי דער ארבעט

ווען פיטער פילפטשוק, אדער פילפס, דזשאן אהרן און דזשאן וו. ליאסאן האבן זיך נעכטן פארטאג אריינגעבראכן אין דער „דזשעס קאנפעקשיאנערי סטאר" 575 בראדוועי עוועניו, און זיי האבן גע־האלטן אין איינפאכן פעק מיט ציגארן, סיגארעטלאך און אנדערע סחורות, האבן זיי זיך געווייס ניט געריכט, אז אין מיטן זייער „טעטיקייט" וועלן זיי געשטערט ווערן פון דער פאליציי.

אבער פלוצלונג האבן זיי דערהערט א שטארקע, הויכע שטימע פון א געווענען פאליציסט: "נעגנע יונגע לייט, ס׳איז אלץ פארביי, קומט מיט מיר".

די יונגעלייט האבן ניט ארויסגעוויזן קיין ווידערשטאנד און זיי האבן זיך אר־בערגעגעבן אין די הענט פון דעם פאלי־ציסט און ער האט זיי אפגעפירט אין געהעריקן מקום ארויף. זיי דערשיינען היינט אין געריכט אויף דער קלאגע פון גנבה.

אנגעקלאגטע אין שפיאנאזש ארעסטירט אין טשעכא־סלאוואקיע

פראג. טשעכא־סלאוואקיע, פעב. 19. — א צאל פראמינענטע פערזענלאכקייטן זיינען דא ארעסטירט געווארן אויף דער קלאגע אז זיי האבן פארקויפט די סו־דות פון א נייעם מין גאז מאסקע צו דייטשישע אדער צו סאוועטישע אינטע־רעסן.

צווישן די ארעסטירטע, לויטעט דער באריכט, איז אויך ליא סודעא גוט באקאנטער צייטונגס מאן אין אנגעשטעל־טער פון דער ברעמענער וואפן פאב־ריק.

די גאז מאסקע ווערט באטראכט פאר דער מאטע פערפעקטער וואס איז ביז איצט דערפונדן געווארן.

זעלבסט־בילדונג קלוב ארגאניזירט

לעצטן דינסטאג איז ארגאניזירט געווארן א זעלבסטבילדונג קלוב. מרס. א. אלעניק איז איינגעלאדן געווארן צו אדרעסירן די פארזאמלונג. א קאמיטעט פון פופצן פרויי־ען זיינען דערווייל געווארן מיט מרס. אלעניק אלס פרעזידענטן.

אטארני דזשענעראל פון אנטאריא וועט זוכן בטל מאכן אורטייל קעגן ראבערט קיטאווסקי

טאראנטא, אנט., פעב. 19.— האנ. וו. ה. פריים, אטארני דזשענעראל פון אנטע־ריא, האט אנאנסירט, אז זיין דעפארט־מענט וועט אפעלירן צום הויכן געריכט פון אנטעריא דעם אורטייל איבער ראבערט קיטאווסקי, אין פארס פרעגנסים.

קיטאווסקי, א בחור׳ל פון 16 יאר, איז געכאפט געווארן א קארנע שעה נאכדעם ווי ער איז באגאנגען א רויבערייא אין א לאקאלער באנק, און, נאכדעם ווי ער האט זיך מודה געווען און פארלאנגט א שנעלן פראצעס, איז ער פונ׳ם לאקאלן ריכטער אין פארס־פרעגנסים פאראורטיילט געווא־רען צו פינף יאר געפענגעניש און 20 שטייק. דער שווערער אורטייל אויפ׳ן יונ־גען אינגל האט געמאכט א שלעכטן רושם אין לאנד.

מר. פריים דערקלערט, אז זיין דעפארט־מענט האט, דערווייסנדיק זיך וועגן דעם, געמאכט אן אויספארשונג. דאס איינגל, ווייזט זיך ארויס, האט ניט געהאט קיין פארטיידיקער, און האט ווארשיינלאך ניט פארשטאנען די ערנסטקייט פון דער קלאַ־גע וועגן ער האט זיך מודה געווען. דאס, ווי די שווערקייט פון דער שטראף אויף אזא יונגן איינגל, האבן אים באוואוגן צו אפעלירן דעם אורטייל. דער הויכער גע־ריכט וועט איצט קאנען פארמילדערן דעם אורטייל, אויב ער וועט עס וועלן.

דאס יוסטיץ מיניסטעריום אין אטאוואַ, זאגט דער אטארני דזשענעראל, וועלן גע־קאנט באנאדיקן דעם פאראורטיילטן. ער אבער אליין קאן דאס ניט טאן, און ער האט אויסגעקליבן דעם מיטל וואס איז געווען אין זיינע הענט.

אמעריקאנער אויסלענדישער האנדל געפאלן צום נידעריקסטן פונקט פאר די לעצטע צען יאר

וואשינגטאן, פעב. 19. — דער אמע־ריקאנער אויסלענדישער האנדל פאר דעם לעצטן חודש איז געפאלן צום נידעריקסטן פונקט כמעט פאר די לעצטע צען יאר. דער באריכט לויטעט אויף, אז אין קאנא־דא בעפעלן זיך די לאנע אין דער פאב־ריקאציע און די געהעכערטע ווייץ פריי־זען פארבעסערן די נעשעפטן.

לויט׳ן באריכט זיינען די עקספארטן פאר יאנואר געווען 250 מיליאן דאלאר, די נידעריקסטע זינט סעפטעמבער, 1922. און די אימפארטן — 183 מיליאן דאל., די נידעריקסטע זינט סעפטעמבער, 1921. דאס שטעלט אבער נאך אפ א גינסטיקן באלאנס פון 67 מיליאן דאלאר.

א טייל פון דער פארקלענערונג ווערט צוגעשריבן צו די געפאלענע פריין פון קאטאן, וואס איז איינער פון וויכטיקסטע עקספארט ארטיקלען פון לאנד.

"חברה תהלים" פון פארט־נערי פארלירט א טויזנטער, ווען באנדיט איבערראשט זיי מיט אן אומדערוואַרטעטן באזוך

פינף זיינען זיי געווען, — אלע גוט באקאנטע פראפעסיאנעלע געמבלערס, מיט וועלכע די וויניפענער פאליציי איז שוין לאנג אויף "דר".

די חברה איז געזעסן אין א ניט וויי־ניקער ווי זיי אליין נאטאריעזן הויז און האבן געפראוועט "חצות" דינסטאג פאר טאג אויף א גרויסן שטיינער. און ס׳איז געווען ארום 3.30 פארטאג, ווען די חת׳ לחבות איז דערגאנגען צו דער העכסטער טדרגה, און אויפ׳ן טיש איז געלעגן, ווי מען רופט עס, א "טעפל", אדער א קוגל פון גאלד שטאנץ, אן אפותיקו פון טויזנט דאלאר, וואס האט שוין געווארט אויף איר תיקון, ווען איינער פון די שפילער וועט ווייזן זיינע פיר טייז און וועט עס אריינרוקן צו זיך אין קעשענע.

און פלוצלונג — טראף! א שויב פאלט ארויס, און אין לאך הויבט זיך אן רוקן דער שטאם פון א ביקס. חברה׳ס אין טויט שרעק, גיבן זיך א וואַרף, ווער אונטער מיש און ווער ערגעץ אנדערש, אבער א "בת־קול" דערהערט זיך, וואס ווארנט דעם עולם: "שטייט שטיל, אז ניט וועט איר לינן אין דער ערד מיט די ביינער".

און באלד הערן זיך ווייטערדיקע באַ־פעלן, געמישט מיט געווירצטע ווערט־לאך: "דו דארטן, אינ׳ם גרויען אנ־צוג (אין טאטן אריין), דערלאנג דאס געלט פון טיש . . . רוק זיך גיכער, ליי־מענער גולם . . . אט אזוי, צי אויס דיין האנט, קום ניט צו נאענט. דו, דאר־טען, חזיר׳שער פרצוף, נעם ארויס דיין מזומן פון דיין קעשענע און דערלאנג אהער . . . . און דו דארטן מאך עס שנעלער, איך האב קיין צייט ניט צו עסק׳ן מיט דיר, זון פון א כלב׳ . . .

און חברה אויסגעפאלנט יערן באפעל, גלייך ווי דאס וואלט געווען, להבדיל, א הלכה למשה סיני. און צום סוף האט זיך דער ניט־געבעטענער נאסט אפגעטראגן מיט א טויזנטער ריינעם פראפיט.

בלויז איינער פון די פארלירער האט ניט אויסגעהאלטן און האט דערציילט דער פאליציי וועגן דער מעשה. די איבעריקע פון דער חברה אנשי פארטן־שפ׳ילער דפארט־נערי איינדרוק, אז דא איז עס געווען דער זעלבער אפעריסט.

וואודסווארט וועגן "ארבעטס־לאזיקייט" פרייטאג, ביי די יונגע פועלי ציון

דעם פרייטאג, פעב. 20, וועט דער באַ־וואוסטער ארבעטער פירער, דעפ. דזש. ס. וואודסווארט, אדרעסירן א פארזאמלונג פון די יונגע פועלי ציון וועגן דער פראַ־גע פון ארבעטסלאזיקייט. די פארזאמלונג וועט פארקומען אין זאל פון דער אידישער פאלקס שול און וועט זיך אנהויבן 8.30 נ. מ. עלטערע מיטגלידער מון פריינט, און באזונדערס יוגנטלאכע, זיינען איינגעלאדן.

רבי יעקב עסקאלסקי פראמינענטער ניו־יארקער רב, געשטארבן

ניו־יארק, פעב. 19 (איטא).— עטלאכע טויזנט אידן האבן באגלייט צו זיין איי־ביקער רו דעם פארשטארבענעם רבי יעקב עסקאלסקי, פראמינענטער ניו־יארקער אר־טאדאקסישער רב, וועלכער איז דא גע־שטארבן דינסטאג אין עלטער פון 56 יאר, נאכדעם ווי ער איז עטלאכע וואכן געווען קראנק אויף אינפלוענצא.

עטלאכע פראמינענטע ארטאדאקסישע רבנים האבן געמאכט א הספד ביים קבר.

רבי עסקאלסקי איז געווען פרעזידענט פון דער רב׳נישער ארגאניזאציע "דגל הרבנים", וועלכע האלט איצט פונקט אפ איר קאנווענשאן אין ניו־יארק, און וועלכע האט איבערגעריסן אירע זיצונגען בעת דער לויה, אפצוגעבן דעם לעצטן כבוד דעם נפטר.

רבי עסקאלסקי איז געבארן געווארן אין רוסלאנד און א באריומטער רב׳נישער פא־מיליע, און ער איז געקומען קיין אמעריקע מיט 24 יאר צוריק.

"שטאט קאמיטעט" גיט קורצן "נאטיס צו "זעד־העיר" וועגן שלום, אנדערש איז ער גרייט צו מלחמה

דער ווינניפענער שטאט־קאמיטעט האט נעכטן ביינאכט אפגעגעבן א באריכט צו דער קאנפערענץ ביי א פארזאמלונג אין שטיימאן זאל.

מ. וו. טרילער, פרעזידענט פון דער ניי־דערווילטער עקזעקוטיווע, איז געווען פארזיצער.

דער קאמיטעט פון זעקס וועלכער איז געשיקט געווארן צו פארהאנדלען מיט די רבנים און מיט דעם ווער העיר האט באַ־ריכטעט, אז זיי האבן ניט דערגרייכט קיין רעזולטאטן.

א היציקע דעבאטע איז פארגעקומען ווען א בריוו וואס די רבנים האבן צוגע־שיקט צום שטאט־קאמיטעט. אין דעם בריוו האבן די רבנים דערקלערט, אז זיי וועלן פארהאנדלען וועגן שלום נאר דאן, אויב זיי וועט נאכגעגעבן ווערן דער אופן, וועלכע זיינען אנווענדנ געווען ביי דער לעצטער קאנפערענץ אין תלמוד תורה זאל, אז דער ווייטער אויפגעלייגטער פונקט, אז 25 מענשן, פארטרעטער פון ווער העיר, וועלכע זיינען אנווענד געווען ביי דער לעצטער קאנפערענץ אין תלמוד תורה זאל, און האבן זיך ניט באטייליקט אין דער קאנפערענץ, וועלן איצט דערווייל וועהן פון יענעם צד, און נייע וואלן זאלן פאר־קומען, און צוזאמען מיט א ניי־דערווייל־טען קאמיטעט וועלן זיי פארהאנדלען וועגן שלום.

ביז האלב נאך איינס אזיינער נאך האל־בער נאכט איז די דאזיקע פאדערונג פאר־האנדלט געווארן, און עגדלאך האט די פארזאמלונג איינשטימיק אנגענומען א באשלוס אפצוברעכן וועלכע עס איז ווייַ־טרעדיקע פארהאנדלונגען מיט די רבנים און ווענדן זיך פאר א שלום פארהאנדלונג דירעקט צום ועד העיר, און מר. טרילער האט אין נאמען פון דער פארזאמלונג גע־געבן נאטיס צו מר. נייטנזאן און מר. יוסף בערשפילד, פארטרעטער פון ועד העיר, וועלכע זיינען אנווענד געווען נעכטן ביי־נאכט ביי דער פארזאמלונג, אז דער ווייַ־פענער שטאט קאמיטעט איז ווייליק צו פארהאנדלען שלום באדינגונגען מיט א קאַ־מיטעט פון 6 פון ועד העיר.

די דאזיקע פארהאנדלונגען מוזן אבער פארקומען ניט שפעטער ווי ביז זונטאג דעם 22טן פעברואר ביינאכט. און אויב ביידע קאמיטעטן וועלן ניט קאנען קומען צו קיין אויסגלייך, האט די פארזאמלונג אנגענומען א באשלוס צו רופן א מאסן מי־טינג אויף מאנטאג אוונט, דעם 23טן פעברואר, אין גרויסן תלמוד תורה זאל, און קומענדיקע וואך וועט דער ווייַ־פענער שטאט קאמיטעט ברייננען איינענע שוח־טים, און ווען נויטיק אויך ברייננען א רב.

מאסן־פארזאמלונג וועגן אר־בעטסלאזיקייט פארזיכערונג

מארגן (פרייטאג) 8.30 אוונט, וועט אין קליינעם זאל פון פרישול פארקומען א מאסן פארזאמלונג געווידמעט דער אפגע־פאר נישט־ביישטייערנדער ארבעטסלאזי־קייט פון פארזיכערונג, אונטער אויספיצט פון די לינקע פוי״צ. אלע ארבעטער זיינען גע־בעטן צו קומען.

צען אידן ארעסטירט אין מאס־קווע אנגעקלאגט אין ערנסטן פארברעכן

מאסקווע, פעב. 19 (איטא).— צען אידן, איינשליסנדיק אייניקע הויכע באַ־אמטע פון די קוסטארן ארגאניזאציעס, זיינען דא ארעסטירט געווארן. זיי ווערן אנגעקלאגט אין סיסטעמאטישע גנבות פונ׳ם ארטעל הויז.

איינער פון די עלטסטע אידישע אקטיארן טויט

ניו־יארק, פעב. 19 (איטא).— סעמועל פערקואף, איינער פון די עלסטע אידישע אקטיארן דא אין לאנד, איז דא געבטן געשטארבן אין עלטער פון 60 יאר.

רעאקציאנערע קליקע איז דערווייל אין מאכט אין שפאניע

מאדריד, שפאניע, פעב. 19.— ארמיי־ראל כואן באטיסטא אזנאר, אז איבערגע־געבענער מאנארכיסט, האט דא נעכטן פארמירט א מאנארכיסטישע רעגירונג, אין וועלכער עס איז ניט איינגעלאדן געווארן קיין איינציקער פארטרעטער פון די לינ־קערע ריכטונגען.

עס ווערט פארשטאנען, אז די נייע רע־גירונג וועט זיין א קאנסטיטוציאנעלע און וועט מאכן א סוף צום דיקטאטארישן רע־זשים וואס האט געהערשט אין שפאניע זינט דע ריוולוציע האט פארכאפט די מאכט דורך א מיליטערישן אויפשטאנד. עס קאן זיין, אז די רעגירונג זאל פארקומען א קאַ־סטיטוציאנעלע פארזאמלונג, אבער זי וועט ניט דערלאזן צו שניידן צופיל די מאכט פונם קעניג.

וואס פאר א שטעלונג די רעפובליקאנער און סאציאליסטישע עלעמענטן וועלן נע־מען צו דער נייער רעגירונג איז נאך ניט באקאנט. עס קאן זיין, אז זיי וועלן וואַרטן ביז זי וועט פארמולירן איר פאליטיק.

"זעד־העיר" ווייזט אפ אידישע וואכרט

"דאס אידישע וואכרט" אין דער נעכטיקער נומער האט אן אויפגעשריבן א ליד אין "זעד־העיר" אויף דער ווייטערדיקער זייט, אונטן אויפן אנפאנג פון